

**Ужгородський національний університет
Uzhhorod National University**

**Національний природний парк "Синевир"
National Nature Park "Synevyr"**

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ДОСЛІДЖЕНЬ
РОСЛИННОГО ПОКРИВУ
УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ**

**TOPICAL PROBLEMS OF STUDYING
OF UKRAINIAN CARPATHIANS
PLANT COVER**

Матеріали міжнародної
регіональної наукової конференції,
присвяченої 100-річчю від дня народження
проф. С.С. Фодора

Proceedings
of the International Regional Scientific Conference
devoted to 100th anniversary
of Prof. S. Fodor

УДК 581 (292.452)
ББК Е5 (4 Укр) я431
А-43

Актуальні питання досліджень рослинного покриву Українських Карпат:
Матеріали міжнародної регіональної наукової конференції, присвяченої 100-річчю від дня народження проф. С.С. Фодора (4-6 жовтня 2007 року, м. Ужгород, Україна). – Ужгород, 2007. – 127 с.

Topical problems of studying of Ukrainian Carpathians plant cover: Proceedings of the International Regional Scientific Conference devoted to 100th anniversary of Prof. S. Fodor (October, 4-6, 2007, Uzhhorod, Ukraine). – Uzhhorod, 2007. – 127 p.

Збірник містить повідомлення, пов'язані з життям і діяльністю професора С.С. Фодора, а також результати сучасних досліджень рослинного покриву Українських Карпат. Для спеціалістів у галузях ботаніки, екології, лісівництва, охорони природи.

The book contains information connected with Professor's S. Fodor life and activity as well as results of modern researches of plant cover of the Ukrainian Carpathians. This book is intended for specialists in botany, ecology, forestry and nature protection.

Організатори:

Кафедра ботаніки та Міжвідомча науково-дослідна лабораторія охорони природних екосистем Ужгородського національного університету,
Національний природний парк "Синевир"

Organizers:

Department of Botany & Laboratory for nature protection, Uzhhorod National University
National Nature Park "Synevyr"

Організаційний комітет:

проф. В.І. Комендар (голова), І.С. Дербак (співголова), проф. В.Ю. Мандрик, Ю.Ю. Петрус, В.І. Сабадош, І.В. Бесеганич, О.Б. Колесник, Я.С. Гасинєць, Є.Й. Андрик, Г.Б. Будніков, А.Ф. Гамор, Р.Я. Кіш, Х.Л. Крч, А.В. Мигаль, Я.П. Санісло, Ю.Ю. Тюх, О.В. Гринь.

Organizing Committee:

Prof. V. Komendar (head), I. Derbak (head assistant), Prof. V. Mandryk, Yu. Petrus, V. Sabadosh, I. Beschanych, O. Kolesnyk, Ya. Hasynets, E. Andrik, G. Budnikov, A. Hamor, R. Kish, K. Krch, A. Mihaly, Ya. Szanislo, Yu. Tyukh, O. Hryn.

Комп'ютерна верстка: Є.Й. Андрик, В.І. Сабадош, Г.Б. Будніков.

Тексти подані в авторській редакції.
Texts are given in author's version.

ДОСЛІДЖЕННЯ РОСЛИННОСТІ ПІВНІЧНО-СХІДНИХ КАРПАТ.
ПОПЕРЕДНЄ ВИВЧЕННЯ СТРУКТУРИ ГІРСЬКИХ ЛІСІВ БАСЕЙНУ Р. ТИСИ
VEGETATION RESEARCH IN THE NORTH-EASTERN CARPATHIANS.
PRELIMINARY RESULTS OF THE MOUNTAIN FOREST STRUCTURE
INVESTIGATION IN THE CATCHMENTS AREA OF THE RIVER TISA

¹ Войтко А., ² Шмотцер А., ² Шуйок Й., ³ Андрик Є., ³ Мигаль А.
¹ Vojtkó A., ² Schmotzer A., ² Sulyok J., ³ Andrik E., ³ Mihaly A.

¹ Кафедра ботаніки Егерського Педагогічного Інституту, м. Егер, Угорщина (Botanical department of the Eszterhazy College, Eger – Hungary); vojtko@ektf.hu

² Директорат Бюккського Національного Парку, м. Егер, Угорщина (Bukk National Park Directorate, Eger – Hungary)

³ Міжвідомча науково-дослідна лабораторія охорони природних екосистем, Ужгородський національний університет (Laboratory for Environmental Protection, Uzhgorod National University); ecosys@univ.uzhgorod.ua

Увагу громадськості щороку привертає високий рівень води, а часом і паводки на р. Тисі, зумовлених головним чином посиленими рубками у її басейні у Північно-Східних Карпатах. І на вкритих лісом територіях весняне танення снігів й регулярні дощі викликають занепокоєння, а на безлісих ділянках вони часто призводять навіть до катастроф.

Метою нашої роботи була оцінка стану лісових масивів створеного у басейні р. Тереблі Національного природного парку «Синеvir». Здійснювалося картування і досліджувалася структура різних лісових угруповань та їх водоутримуюча роль на різній висоті над рівнем моря. Важливе значення надавалося також і відстані до населених пунктів, оскільки на формування і стан трав'яного й чагарникового ярусів сильно впливає випасання худоби у лісах. Досліджувалася також і структура та видове різноманіття безлісих територій (сінокісні луки, пасовища та вирубки). Поскільки навіть найвище розташовані території не сягають висоти субальпійського поясу, то верхня межа лісу сформована переважно в результаті антропогенних впливів. Проте на окремих вершинах причиною відсутності лісів є наявність гляціальних кам'янистих вершин. На таких місцях смерека втрачає конкурентну здатність, тому тут утворюються зарості сосни-жерепи (*Pinus mugo*) й видів роду *Vaccinium*, в яких зрідка трапляється й сосна кедрова (*Pinus cembra*).

The occasionally floods in the Carpathian Mountains turn the public attention to interpret the vulnerable ecological system. The snow melting period and the occasionally high summer precipitation cause special damages on the forested part of the Carpathians. Indeed, the damages are much more significant on the lowland territories.

Our aim due to the vegetation investigation was to describe and document the forest associations of the Sinevir National Park in the catchment area of the Terebla River. We investigated the structure of the different forest associations and their water-absorbability in different altitudes. The distance of the sampled associations from the settlements is also remarkable standpoint because of the grazing regimes. The grazing in forests has indicated special changes in the floral structure of the shrub- and herb layer. Beside the forest research we investigated the diversity and floral composition of the grassland territories. The treeless alpine zone evolved secondary due to the animal husbandry. Some peeks in the Sinevir National Park have natural phenomena of sandstone screes resulted treeless habitats. In this altitude the spruce (*Picea abies*) is not competitive. In this situation the dominant habitat is formed by *Pinus mugo* and *Vaccinium* species with the occasionally occurrence of *Pinus cembra*.